



მენარმე ქალთა ფონდი  
Fund of women Entrepreneurs

# ქალი და ბიზნესი

## Woman and Business

№4



გამოცემას აფინანსებს EED - ეკლესიების  
განვითარების სამსახური (გერმანია)



Publication is financially supported by  
EED (Germany)

ბიულეტენში გამოთქმული მოსაზრებები,  
შესაძლოა არ ემთხვეოდეს EED-ს მოსაზრებებს

The views expressed in the bulletin does not  
necessarily represent the views of EED

# ქალი და ბიზნესი

## N:4

### *ს ა მ რ ე ვ ი*

შეხვედრა ფოთში	←	4
„ახალი ორგანიზაციის გამონვევები და მოლოდინები“	←	6
მორიგი ტრენინგი - ახალი სამუშაო ადგილები	←	8
კვლევის შედეგები	←	9
სამუშაო ადგილები ხონში	←	10
ექვსთვიანი მუშაობის შედეგები	←	11
ოთხი დღე ტრენინგზე	←	12
პროფესიული კურსები ფოთში	←	13
თქვენ გისმენთ იურისტი	←	14

## შეხვედრა შოთში

- ჩატარებული ექვსთვიანი მუშაობის შედეგები, განხორციელებული საქმიანობის ანალიზი, ქუთაისელ და ფოთელ ბენეფიციარებს შორის ინფორმაციის გაცვლა-გაზიარება და სამომავლო გეგმების დასახვა - დაახლოებით ასეთი იყო მენარმე ქალთა მიერ ფოთში გამართული მრგვალი მაგიდის მიზანი.

გასვლით შეხვედრას ესწრებოდნენ მენარმე ქალთა ფონდის წარმომადგენლები, ფონდის ბენეფიციარები - მენარმე ქალები, პროფესიული გადამზადების კურსების მსმენელები ქუთაისიდან და ფოთიდან.

შეხვედრის დასაწყისში ფონდის თავმჯდომარემ მერი გელაშვილმა ისაუბრა იმ საქმიანობებზე, რომლის განხორციელებაც პრიორიტეტულია ორგანიზაციისთვის. ყურადღება გაამახვილა საკითხებზე, რატომ დაიწყო მუშაობა მაინცდამაინც ფოთში. „ამის ერთ-ერთი მიზეზი ის არის, რომ ფოთში ცოტაა ისეთი არასამთავრობო ორგანიზაციები, რომლებიც დევნილებთან მუშაობენ. გარდა ამისა, სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში იგეგმება წყალტუბოდან დევნილების ჩასახლება ფოთში (მალთაყვავში). ამიტომაც მნიშვნელოვანი იქნება მენარმე ქალთა ფონდის მიერ ახლადჩასახლებული დევნილი ქალების მხარდაჭერა მცირე ბიზნესში ჩასართავად და ეკონომიკური დამოუკიდებლობის მოპოვებაში.

მრგვალი მაგიდის შეხვედრაზე ნაჩვენებები იქნა ფონდის მიერ შექმნილი ფილმი „ქალთა მენარმეობა - ბიზნესი თუ თავის გადარჩენა“. ჩვენების შემდეგ მონაწილეებმა საკუთარი მოსაზრებაც გამოთქვეს. მათი აზრით, ქალების ჩართვა მცირე ბიზნესში სერიოზული მხარდაჭერაა მათი ოჯახებისათვის, რადგან ხშირად ეს ბიზნესი საოჯახო ბიზნესად იქცევა და ოჯახის დანარჩენი წევრებიც არიან დასაქმებულნი.

მოკლედ იქნა მიმოხილული 2010 წლის პირველ ნახევარში განხორციელებული საქმიანობა: ტრენინგები (ქუთაისში, ზესტაფონში, ხონში), სამუშაო ადგილების შექმნა და მონიტორინგი, საინფორმაციო საქმიანობა (ყურნალი, ტელესიუჟეტები და ვებ-გვერდი). აღსანიშნავია ისიც, რომ ფონდის თანამშრომლებს აქვთ განვითარების შესაძლებლობა. ესწრებიან სხვადასხვა ორგანიზაციების მიერ ორგანიზებულ ტრენინგ-სემინარებს.

პროექტის ასისტენტმა, დიანა ყურაშვილმა ისაუბრა მცირე ბიზნესის საფუძვლებში ტრენინგის ჩატარების პროცესზე, მის მნიშვნელობაზე.

„ტრენინგების ჩატარებას წინ უსწრებს სოციოლოგიური კვლევა-ანკეტირება, რათა გამოვლინდეს ადგილობრივ დონეზე მცირე ბიზნესის ყველაზე მოთხოვნადი სფეროები და ქალების სურვილი ჩაერთვნენ ბიზნეს-საქმიანობაში.

ტრენინგზე განიხილება როგორც თეორიული მასალა, ასევე პრაქტიკული სავარჯიშოები. ტრენინგის დასრულების შემდეგ ინერება ბიზნეს-პროექტები და გამარჯვებულთა შორის ხვდება მხოლოდ მდგრადი და რეალურად განხორციელებადი პროექტის ავტორები. რის შემდეგაც ხდება მათი სამუშაო ადგილების ორგანიზება.

ის ქალბატონები, რომელთა ბიზნეს-გეგმებიც ვერ ხვდება გამარჯვებულთა შორის, არ კარგავენ იმედს და დამოუკიდებლად იწყებენ მიღებული ცოდნის გამოყენებას პრაქტიკაში.

რაც შეეხება ფოთს, აქ კვლევა უკვე ჩატარებულია. 50 გამოკითხულიდან მხოლოდ სამმა დააფიქსირა უარი ბიზნესის დაწყებაზე. გამოიკვეთა სხვადასხვა სფეროები ბიზნეს-საქმიანობის დასაწყებად.

შეხვედრაზე ისაუბრეს საინფორმაციო გამოცემების მნიშვნელობაზე. აღინიშნა, რომ ყურნალის გვერდებზე მოხვედრა ქალებს აძლევს სტიმულს უფრო მეტი ენთუზიაზმით იმუშაონ თავიანთ ბიზნეს-საქმიანობაში.

ყურადღება გამახვილდა სახელმძღვანელოზე „მცირე ბიზნესის განვითარების საფუძვლები“. აღინიშნა, რომ წიგნის შექმნისას აქცენტი გაკეთდა იმაზე, რომ მარტივი და გასაგები ენით დაწერილიყო, რათა ნებისმიერი მკითხველისთვის ადვილად გასაგები ყოფილიყო მასში მოცემული თეორიული და პრაქტიკული მასალები.

რადიო და ტელეგადაცემების მნიშვნელობაზე ნანა ჯიქიამ ისაუბრა: „ის, რაც კეთდება ბეჭდვითი გამოცემის კუთხით მკითხველისთვის მნიშვნელოვანია. თუმცა, არანაკლებ მნიშვნელოვანია ჩვენი საქმიანობის გაშუქება ტელევიზიით და მაყურებელთა ფართო სპექტრისთვის მიწოდება.

იმის გასარკვევად, რამდენად უყურებენ ჩვენს სიუჟეტებს, ვაკეთებთ ანკეტირებას. 150 გამოკითხულიდან 97-მა ნახა სიუჟეტი.

ბევრი გვეხმარება სიუჟეტის ჩვენების შემდეგ, რეკავენ და კითხულობენ როგორ შეიძლება მოხდენენ ტრენინგზე. უმრავლესობას მცირე ბიზნესი ეკონომიკური და სოციალური დონის ამალგების ერთ-ერთ საუკეთესო გზად მიაჩნია.

ნატრული ნაჭყებიამ ისაუბრა, თუ რას ნიშნავს სესხის აღება და რა უნდა გაითვალისწინოს ადამიანმა სესხის აღებისას, რამდენად მნიშვნელოვანია ფინანსების სწორად გადანაწილება მენარმეობის განვითარებაში.

მრგვალი მაგიდის შეხვედრას ესწრებოდნენ აგრეთვე ქალბატონები ქუთაისიდან, რომლებმაც გაიარეს პროფესიული მომზადება სხვადასხვა კურსებზე, აგრეთვე ის ქალბატონები, რომლებმაც, მენარმე ქალთა ფონდიდან გრანტები მოიპოვეს სამუშაო ადგილების შესაქმნელად. მათ თავიანთი გამოცდილება გაუზიარეს შეკრებილებს.

ამის შემდეგ სიტყვა მასპინძლებს გადაეცათ:

რუსიკო ჯგუბურია (ინგლისური ენის პედაგოგი, ფოთი):

„პროფესიული გადამზადების კურსები წარმატებით მუშაობს. დიდი გამოცდილება მივიღე როგორც პედაგოგმა. საინტერესო იყო სხვადასხვა ასაკის ქალბატონებთან მუშაობა, ვინაიდან მათი მხრიდან იგრძნობა დიდი ენთუზიაზმი დაეუფლონ ენას. არის მოთხოვნა მსგავსი კურსების გაგრძელებისა. კომპიუტერული უნარ-ჩვევების და ინგლისურის კურსებთან ერთად, კარგი იქნებოდა საბუღალტრო კურსების განხორციელებაც“.

შეხვედრის დასასრულს, მერი გელაშვილმა შეხვედრის მონაწილეებს მიაწოდა ინფორმაცია ორი ორგანიზაციის გაერთიანების შესახებ. ეს ორგანიზაციებია: „პური მსოფლიოსთვის“ და EED. ისაუბრა დოკუმენტზე - „ახალი ორგანიზაციის გამონვევები და მოლოდინები“. იგი უკვე ითარგმნა ქართულ ენაზე, რათა ორგანიზაციის თანამშრომლებს ქონოდათ საშუალება გაცნობოდნენ მას. ივეგმება ჟურნალში „ქალი და ბიზნესი“ დაიბეჭდოს დოკუმენტის მოკლე მიმოხილვა ახალი ორგანიზაციის გამონვევებისა და მოლოდინების შესახებ. ძალიან მნიშვნელოვანია ის, რომ გაერთიანებული ორგანიზაცია იზიარებს შეხედულებას გენდერული თანასწორობის მნიშვნელობაზე, სამოქალაქო საზოგადოების აუცილებლობაზე და დიდ როლს ანიჭებს წამყვან საერთაშორისო არასამთავრობო ორგანიზაციებსა და ქსელებს რეგიონულ დონეზე.

და ბოლოს, კიდევ ერთხელ აღინიშნა, რომ მისასალმებელია ფონდის მხრიდან გამოვლენილი ინიციატივა გააქტიუროს მუშაობა ფოთში მცხოვრებ დევნილ ქალებთან. დაიგეგმა ტრენინგის ჩატარება მცირე ბიზნესის საფუძვლებში, შესაბამისად სამუშაო ადგილების შექმნა. გათვალისწინებული იქნა რეკომენდაცია და სექტემბრის თვიდან ფოთში მოხდება საბუღალტრო კურსების ორგანიზება.

ცხადია, რომ მსგავსი გავლენით შეხვედრები და უშუალო გარემოს შექმნა, ხელს უწყობს ინფორმაციის გაცვლას, გამოცდილების გაზიარებას როგორც ბენეფიციარებს, ასევე თვითონ ორგანიზაციასა და ბენეფიციარებს შორის.

**მირანდა გვანცელაძე**



# „ახალი ორგანიზაციის გაშვება და მოლოდინები“

ნინა ნომერში ჩვენ უკვე ვწერდით თბილისში გამართულ რეგიონალურ პარტნიორულ კონსულტაციაზე, რომლის მიზანსაც წარმოადგენდა გაერთიანების პროცესში მყოფი ორი ორგანიზაციის (EED და BfdW) როლისა და მიზნის განსაზღვრა. პირველმა შეხვედრამ საქმიანი გაგრძელება ჰპოვა, რომელშიც მენარმე ქალთა ფონდიც აქტიურად ჩაერთო: გთავაზობთ ამონარიდს იმ წერილებიდან რომელიც სწორედ ამ კონსულტაციების შემდეგ გაგრძელდა:

პატივცემულო კოლეგებო, პატნიორებო, მეგობრებო, თბილისში პარტნიორულ საკონსულტაციო შეხვედრაზე ჩვენ გთხოვთ დახმარება იმ გამოწვევების განსაზღვრაში, რომელიც მომავალ ათწლეულებში შეიძლება გამოსცადონ გაერთიანებულმა ორგანიზაციებმა: EED და BfdW- იმ.

ჩვენმა პარტნიორებმა თავიანთი წვლილი შეიტანეს ამ საქმიანობაში და უპასუხეს შეკითხვებს. ამგვარად, საკმაოდ ბევრი მოსაზრებები და შემოქმედებითი იდეები შეგროვდა.

პროექტის გუნდმა მოახდინა ყველა პასუხის ანალიზი და გააერთიანა კვლევები: „ახალი ორგანიზაციის გამომწვევები და მოლოდინები“. კონსულტაციის პროცესი გაგრძელდება და მუდმივად იქნებით ინფორმირებული გაერთიანების პროცესის მომდევნო ეტაპის შესახებ.

საუკეთესო სურვილებით

ოლივერ მარტინი  
მსოფლიო პროგრამების განყოფილების თავმჯდომარე

ბატონო ოლივერ მარტინი!

გმადლობთ მონოდეტული ინფორმაციისათვის „ახალი ორგანიზაციის გამოწვევები და მოლოდინები“. მინდა გაცნობოთ, რომ ჩვენ იგი ვთარგმნეთ ქართულ ენაზე, რათა ყველას ჰქონდეს მისი ნაკითხვის საშუალება. დაგეგმილი გვაქვს, ჩვენს ჟურნალში „ქალი და ბიზნესი“ დავებეჭდოთ დოკუმენტის მოკლე მიმოხილვა.

მოსარული ვარ, რომ ახალი ორგანიზაციისთვისაც პრიორიტეტად რჩება ადგილობრივ ორგანიზაციებთან მუშაობა და სტრატეგიული პარტნიორობა.

ჩვენთვის, ქალთა არასამთავრობო ორგანიზაციისათვის ძალზე მნიშვნელოვანია, რომ თქვენ იზიარებთ შეხედულებას გენდერული თანასწორობის მნიშვნელობაზე, სამოქალაქო საზოგადოების გაძლიერების აუცილებლობაზე და დიდ როლს ანიჭებთ წამყვან საერთაშორისო არასამთავრობო ორგანიზაციებსა და ქსელებს.

პატივისცემით

მერი გელაშვილი  
მენარმე ქალთა ფონდი

ძვირფასო მკითხველებო, გთავაზობთ დოკუმენტის „ახალი ორგანიზაციის გამოწვევები და მოლოდინები“ შემოკლებულ ვარიანტს.

ახალი გერმანული საეკლესიო ორგანიზაცია სისტემატურ მზადყოფნაშია იმ მოლოდინებისა

და გამოწვევებისათვის, რომელიც განსაზღვრავს ორგანიზაციის ფორმას და მის გარემოს. „ჩვენ ვგეგმავთ გამოწვევების ანალიზს იმისათვის, რომ გავუმკლავდეთ გამოწვევებს და გავამართლოთ ჩვენი პარტნიორების მოლოდინები“ (ციტატა პარტნიორებისათვის გავზავნილი წერილიდან).

ამთემასთანდაკავშირებით სამუშაო შეხვედრები ჩატარდა, შეხვედრის მომზადებისას მინერილ იქნა დიდი რაოდენობით წევრი ეკლესიებისათვის, პარტნიორებისათვის გერმანიაში და საზღვარგარეთ. EED/DW/BfdW და EED-ის დეპარტამენტების განყოფილებები ასევე მონაწილეობდნენ.

ყველა რესპონდენტისათვის დასმულ იქნა „ძირითადი კითხვების სერია. გერმანიის საზღვრებს გარეთ მყოფ პარტნიორებს დაესვათ ხუთი შეკითხვა. გერმანულ პარტნიორებს დაესვათ დამატებითი კითხვა ფინანსურ სიტუაციასთან დაკავშირებით. მიღებულ იქნა 80-მდე პასუხი.

რედკოლეგიას დაევალი მიღებული პასუხების ანალიზი, მნიშვნელოვანი ასპექტებისა და საბაზისო შეხვედრებიდან მიღებული რეკომენდაციების შეჯამება. აღნიშნული დოკუმენტი წარმოადგენს ღრმა რეგიონალურ და ფუნქციონალურ ანალიზს, რომელიც მიღებულია პასუხებიდან. თავები შედგენილია 6 ძირითადი კითხვის საფუძველზე.

ნაშრომი ეყრდნობა რესპონდენტების მიერ გამოთქმულ განცხადებებს. შეუძლებელი იყო პირდაპირი ციტატების მოყვანა დოკუმენტში, რადგან ეს გამოიწვევდა მის დაგეგმილზე უფრო მეტად გაზრდას.

მიუხედავად იმისა, რომ პროექტის პერიოდი მოიცავდა 10 და 20 წელიწადს, განცხადებების უმეტესობა ასახავდა არსებულ მდგომარეობას და ინტერესებს.

კითხვა: ჩვენი საქმიანობის კონტექსტში, რასახის პოლიტიკური, სოციალური, ეკონომიკური, ეკოლოგიური და ტექნოლოგიური გამოწვევების წინაშე იდგება მსოფლიო, მომავალი ორი ათწლეულის განმავლობაში, რასაკითხები იქნება მნიშვნელოვანი მომავალში და რომლები მოახდენენ ზეგავლენას ახალი ორგანიზაციის პრობლემებზე, პრიორიტეტებსა და მეთოდებზე?

პირველ შეკითხვაზე პასუხებმა გამოავლინა უმთავრესი გამოწვევები. ათწლეულების განვითარების მიზნების ჩავარდნა და მოლოდინების გაცრუება იქნა ზოგადად რესპონდენტების მიერ გამოყოფილი.

ერთ-ერთ მწვავე პრობლემად განიხილება ასევე ზრდადი სხვაობა მდიდრებსა და ღარიბებს

შორის. ეს ამკარა ხდება ბევრი ინდივიდუალური ქვეყნის მაგალითზე და განსაკუთრებით სხვადასხვა ქვეყნების შედარების შემდგომ. სოციალური საკითხი შეიძენს დიდ მნიშვნელობას და ორიენტირებული იქნება გლობალურ სისტემაზე. საკითხი ძალაუფლების გაყოფასთან დაკავშირებულ პოლიტიკურ მოთამაშებებს, კერძო სექტორსა და სამოქალაქო საზოგადოებას შორის მოექცევა სათავეში. ეს კი თავის მხრივ გამოიწვევს კონფლიქტების გამწვავებას დაინტერესებულ ჯგუფებს შორის - რაც აქამდე ნაციონალური კონტექსტების ფარგლებში იყო ცნობილი - გადაინაცვლებს გლობალურ დონეზე.

რესპონდენტები შიშობენ, რომ კონფლიქტები მომავალში უფრო ძალადობრივი გახდება. უმცირესობა, რომელიც სარგებელს იღებს ზრდისგან, შეეცდება საკუთარი პოზიციის დაცვას პოლიტიკური და ძალადობრივი საშუალებების გამოყენებით.

გლობალური კუთხით სოციალურ საკითხთან დაკავშირებული პრობლემები პირდაპირ კავშირშია მიგრაციის ზრდასთან როგორც ქვეყნის შიგნით, ასევე საერთაშორისო მასშტაბით. ეკონომიკის მარცხს სამუშაო ადგილებისა და პერსპექტივების უზრუნველყოფის კუთხით მოყვება მიგრაციის შემდგომი ზრდა.

ზოგადად რესპონდენტები პესიმისტურად არიან განწყობილები ეკოლოგიური საკითხების მიმართ. უმრავლესობის აზრით, კლიმატის ცვლილებები განსაკუთრებით მძიმედ აისახება უღარიბეს ქვეყნებზე.

დიდი ყურადღება არ დათმობია მსოფლიო მოსახლეობის ზრდის საკითხს. რამდენიმე რესპონდენტის აზრით, თუ მოსახლეობის ზრდას დავუკავშირებთ მიგრაცია / ურბანიზაციას, ნათელი იქნება, რომ ეს გამოიწვევს კონფლიქტების ზრდას და სოციალურ გარიყულობას.

რესპონდენტები იმედოვნებენ, რომ ეფექტური „გლობალური მმართველობა“ უფრო დაცავს ადამიანის უფლებებს.

ყველა ერთსულოვნად თანხმდება მომავალში სამოქალაქო საზოგადოების გაძლიერების აუცილებლობაში, რადგან იგი დაიცავს საზოგადოებას ავტოკრატული სისტემისაგან და პოლიტიკური და რელიგიური ფუნდამენტალიზმისაგან.

ბევრი რესპონდენტის მიერ ხაზგასმული იქნა გენდერული თანასწორობის მნიშვნელობა.

**კითხვა: რა სახის ძირითადი გამოწვევები იქნება დიაკონალური-სოციალური სამსახურების სერვისისა და ჰუმანიტარული დახმარების წინაშე, ასევე შიდა საეკლესიო დახმარების წინაშე კითხვაში მოცემული პერიოდის განმავლობაში? როგორ შეიცვლება პოლიტიკური საქმიანობის ადგილები ინსტიტუციონალურად და რა იქნება პოლიტიკური სცენა ამ კითხვებისათვის? როგორ იქნება მიღებული ამ სფეროების ცვლილება გერმანიასა და ევროპაში? როგორ გავლენას იქონიებს ეს ცვლილება ჩვენს მუშაობაზე?**

სხვა კითხვებისაგან განსხვავებით პასუხები ამ კითხვაზე იყო ყველაზე სუსტი და მოკლე. ეს შეიძლება განპირობებული იყო იმით, რომ ძნელია განსხვავების პოვნა პირველ და მეორე კითხვებს შორის. ყველა პასუხი ეხება სუსტებთან ერთიანობას და სოლიდარულ მოქმედებას. ეს არის ერთ-ერთი მიზეზი თუ რატომ არის თანასწორობის საკითხები უფრო ფართოდ განხილული საზოგადოებაში? - ახალი ორგანიზაცია უნდა იყოს მზად ამ დისკუსიისათვის.

ასევე მნიშვნელოვანი ფაქტორია ის, თუ როგორ მოახერხებს ახალი ორგანიზაცია ბალანსის დაცვას პირველადი საქმეებისა და ლარიბების სწრაფად მზარდ ინტერესებს შორის. რესპონდენტთა ნაწილს ეჭვი ეპარება განვითარების პოლიტიკის მუშა მოდელის, 21-ე საუკუნეში დომინანტი მიდგომის ადეკვატურობაში. ახალი ინდუსტრიული ქვეყნების ზრდა აჩვენებს, რომ ეს მოდელი არ არის გამოსავალი: კერძოდ, აზიაში სოფლის მეურნეობამ ძალიან მცირე წვლილი შეიტანა ეკონომიკის განვითარებაში, ხოლო ძირითადი როლი ისეთმა ფაქტორებმა ითამაშეს, როგორცაა შრომის საერთაშორისო გადანაწილება, ენერჯო მომარაგება, თავისუფალი ვაჭრობისა პროტექციონიზმის გონივრული ნაზავი, ინტელექტუალური საკუთრების უფლებების დაცვა, ახალი ტექნოლოგიების ხელმისაწვდომობა, ბუნებრივი რესურსების ადეკვატური გამოყენება.

**კითხვა: რას მოელოთ თქვენ და სხვა დაინტერესებული მხარეები ახალი ორგანიზაციისაგან? რა მახასიათებლები უნდა გააჩნდეს ახალ ორგანიზაციას, რომ შეძლოს თქვენი მოთხოვნების დაკმაყოფილება? ვის წინაშე არის ახალი ორგანიზაცია ანგარიშვალდებული და რა მოთხოვნებს ითვალისწინებს ის?**

უმეტეს შემთხვევებში რესპონდენტებმა არ მიუთითეს ის დაინტერესებული მხარეები ვისაც გულისხმობდნენ.

კითხვაზე სამი მახასიათებლის შესახებ მივიღეთ უამრავი პასუხი: მთლიანობა ტრანსფორანტულობა, დიალოგისთვის გახსნილობა, სანდობა, პროფესიონალიზმი, საიმედოობა, სენსიტიურობა და სოლიდარობა. რესპონდენტების მიერ ასევე აღნიშნული იქნა ისეთი განსაზღვრებების კომბინაცია, როგორცაა მოქნილი-კრეატიული, მოქნილი-პირდაპირი, კრიტიკული და კონსტრუქციული, საიმედო წინასწარმჭვრეტელი.

რაც შეეხება ანგარიშვალდებულებას, არსებობს მეთანხმება მნიშვნელოვან საკითხებზე სხვადასხვა დონეზე. ზოგადად, ორგანიზაცია ანგარიშვალდებული უნდა იყოს დაინტერესებული მხარეების მიმართ.

ყველა რესპონდენტი თანხმდება, რომ ახალი ორგანიზაცია ანგარიშვალდებული უნდა იყოს საზოგადოების, დონორების, მოსახლეობის და პარტნიორი ორგანიზაციების წინაშე.

ინგლისურიდან თარგმნა **სალომე ლომაძემ**

## მოკიმი ტრენინგი ~ ახალი საშუალო აღზიდვა

**მენარმე ქალთა ფონდში ახალი ჯგუფი გადის ტრენინგს ბიზნესის საკითხებზე. მონაწილეებს შორის არიან ახალბედები, რომლებიც მცირე ბიზნესში ჩართვას ახლა იწყებენ და ისეთებიც, რომლებიც სამენარმეო საქმიანობაში დიდი ხანია ჩართულნი არიან და სამუშაო ადგილის გაფართოებაზე ფიქრობენ. ყოველი ტრენინგი იძლევა საშუალებას ახალი სამუშაო ადგილები გაიხსნას, ახალი ადამიანები დასაქმდნენ და გააფართოვონ საკუთარი საქმიანობა.**

**თამარ ბერულავა:** „უკვე რამდენიმე წელია კერძო ბაზრობაზე ვყიდი სპორტულ ფეხსაცმელებს და სპორტულ კედებს. საქონლის მოსატანად თვეში ერთხელ დავდივარ. რომ შემეძლოს ყოველ კვირა საქონლის გაახლება, უფრო მეტი არჩევანი მექნება და მუშაობაც მოიმატებს. სურვილი მაქვს ჩემი საქმიანობა გავაფართოვო და მეტი შემოსავალი მივიღო.“

**მაყვალა ვაშაკიძე:** უმაღლესი განათლებით ვარ, ვმუშაობ უნივერსიტეტში, მაგრამ მცირე ხელფასის გამო ვერ ვახერხებ ოჯახის უზრუნველყოფას. მინდა მქონდეს საკუთარი მცირე ბიზნესი. ჩემი სურვილია მოვანყო მინი-საცხობი. მაქვს გამოცდილება: რამდენჯერმე, სადღესასწაულო დღეებში გამოვაცხვე ნამცხვრის ფირფიტები და გაუფუტეთ რეალიზაცია. საკუთარი თანხა რომ მქონდეს მსგავსი ბიზნესი სერიოზულ შემოსავალს მომიტანს.

**ასმათ ჩხიბორიძე:** მაქვს სათბური, სადაც სეზონის მიხედვით მომყავს სხვადასხვა ტიპის ბოსტნეული. არ მივარგა სარწყავი სისტემა. ძალიან მჭირდება წვეთოვანი სისტემა, რომლის უპირატესობა წყლის ეკონომიაა, გარდა ამისა კარგად მიენოდება მცენარის ფესვებს წყალი, არ იწვევს სარეველების ზრდას, შრომა მცირდება და იზრდება მოსავლიანობა.

**ჯულიეტა გვიჩიანი:** მინდა მყავდეს ფუტკარი, რადგან ეს ბიზნესი შემოსავლიანია. თაფლი, სანთელი შეგიძლია გაყიდო. ეკოლოგიურად სუფთა ნატურალური ნაწარმი ყოველთვის იქნება კონკურენტუნარიანი.

**ნანაჯანჯღავა:** მინდა მქონდეს ჩემი საკუთარი ბიზნესი. ჩემს ძმას აქვს რბილი ავეჯის დამამზადებელი საამქრო. გადავწყვიტე გავხსნა ავეჯის საამქროსთან არსებული სამკერვალო, სადაც შევკერავ გადასაკრავ მასალას ავეჯისთვის. ვფიქრობ სერიოზული შემოსავალი მექნება.

**გოგონა ფანგანი:** ვქსოვ დაზვით, სურვილი მაქვს მქონდეს მანქანა „ტოიოტა“, მანქანის ყიდვის საშუალება რომ მქონდეს მცირე ბიზნესს ავანცობდი და კარგი შემოსავალიც მექნებოდა.

მსგავსი სურვილები ხშირად ისმის მენარმე ქალთა ფონდის მიერ გამართულ ტრენინგებზე. ტრენინგების შემდეგ მონაწილეები თვითონ ადგენენ ბიზნეს-გეგმას. რის შემდეგაც კონსულტაციას პროექტის ასისტენტისგან იღებენ.

დიანა ყურაშვილი ამბობს, რომ ყველა მონაწილეს აქვს შესაძლებლობა მათი ბიზნეს-გეგმა დაფინანსდეს. „არიან ქალები, რომლებსაც კარგი იდეები აქვთ, მაგრამ ბიზნეს-გეგმის შედგენისას სჭირდებათ კონსულტაცია. ზოგიერთებს ფინანსური გეგმის შედგენა უჭირთ და ასე შემდეგ. ფაქტიურად მათ მოაქვთ გამზადებული პროექტი. მე ვაძლევ რჩევას სწორად იყოს მათი იდეები ფურცლებზე გადმოტანილი. ყოველთვის იმარჯვებს სიცოცხლისუნარიანი და რეალურ მოგებაზე გათვლილი პროექტი.“

**დიანა ყურაშვილი**





## კვლევის შედეგები

**პროექტის ფარგლებში მენარმე ქალთა ფონდი ახალი სამუშაო ადგილების შექმნას გეგმავს კონფლიქტისპირა სოფლებში. ამ მიზნით სოფელ ხურჩაში, კოკსა და ნაბაკევი ჩატარდა კვლევა, რომელიც მიზნად ისახავდა სამენარმეო საქმიანობის იმ მიმართულებების შესწავლას, რომლებზეც უფრო მეტი მოთხოვნა იქნებოდა აღნიშნულ სოფლებში.**

ანკეტირების შედეგად მიღებული ანალიზის საფუძველზე შესაძლებელი გახდა სწორი სტრატეგიის შემუშავება ბენეფიციარებთან მუშაობისათვის. სულ გამოკითხულ იქნა 205 ბენეფიციარი.

კვლევამ აჩვენა, რომ გამოკითხულთა დიდი ნაწილი უმუშევარია. ამკარა გახდა ბენეფიციარების სოციო-ეკონომიკური მხარდაჭერისათვის მუშაობის აუცილებლობა.

დამატებითი ინფორმაციის მოპოვების მიზნით, შესწავლილი იქნა სიტუაცია სოციალური მომსახურების სხვადასხვა სახეების არსებობის შესახებ.

ქვეყანაში არსებული ეკონომიკური მდგომარეობიდან გამომდინარე უცხო არ არის ის ფაქტი, რომ გამოკითხულთა სრული უმრავლესობა უმთავრეს პრობლემად ასახელებს უმუშევრობას. აღსანიშნავია, რომ სოფელი ხურჩა მოშორებულია რაიონულ ცენტრს და სოციალური მომსახურების სფეროებს. მრავალრიცხოვან დასახლებაში არ არის მომსახურების ისეთი სახეები, როგორცაა საპარკმახერო და სამკერვალო.

გამოკითხულთა 79,5%-მა გამოთქვა სურვილი ჩაერთონ მცირე ბიზნესში სხვადასხვა მიმართულებით. მათ შორის საოჯახო მეურნეობის სფეროში დასაქმების სურვილი გამოთქვა 42%-მა, მომსახურების სფერო 34%-მა. ბენეფიციარებს შორის გამოკითხულთა დაინტერესება იყო განსხვავებული.

კვლევისას გამოიკვეთა, რომ ბენეფიციარებს აქვთ სურვილი განავითარონ მეფუტკრეობა, გახსნან მინი-მარკეტები, მინი-საკონდიტროები. საბნებისა და ლეიბების სამკერვალო.

გამოკითხულთა შორის იყვნენ მსურველები პროფესიულ მომზადებაზე: როგორცაა კომპიუტერის, ინგლისური ენის შემსწავლელი კურსები, ჭრა-კერვა, სტილისტის ხელობა.

გამოკითხულთა 24% საჭიროებს მცირე ბიზნესის საფუძვლების შესწავლას. ხოლო 41,5% კონკრეტული პროფესიის ან ხელობის დაუფლებას. გამოდის, რომ მცირე ბიზნესში ჩართვა და კონკრეტული ხელობის შესწავლა უტოლდება - 78,5 %-ს. ეს საშუალებას მისცემს მათ, სწორად შეიმუშაონ ბიზნეს-გეგმა და ჩაერთონ სამენარმეო საქმიანობაში.

რაც შეეხება ნაბაკევი ჩატარებულ კვლევას, გამოკითხულთა უმრავლესობამ გამოთქვა სურვილი, სოციალური მომსახურება, საოჯახო მეურნეობის სხვადასხვა სახეები შესთავაზონ მოსახლეობას.

კვლევისას გაირკვა ასევე, რომ ნაბაკევიში არ არის სოციალური მომსახურების სფეროები, არ არის პურის საცხობი, სურსათის მარკეტები.

მიუხედავად იმისა, რომ ნაბაკევი კონფლიქტისპირა ზონაა, მოსახლეობა ცდილობდა აქტიური მონაწილეობა მიეღო ანკეტირების პროცესში.

მარკეტინგულმა კვლევამ აჩვენა, რომ ანალოგიური სიტუაციაა სოფელ კოკშიც. არ არის სოციალური მომსახურების სფეროები. არ არის პურის საცხობი. პურის მალაზიაში მოტანილი პური არ ყოფნის მოსახლეობას. სხვა სასურსათო ნაწარმი ჩამოაქვთ ზუგდიდიდან ან მიმდებარე სოფლებიდან.

სურვილი აქვთ, განავითარონ როგორც სოფლის მეურნეობის, ასევე მომსახურების სფეროები, რადგან მსგავსი მომსახურება აქ თითქმის არ არსებობს. რამდენიმემ გამოთქვა სურვილი წინილების საჩეკი ინკუბატორის გახსნაზე.

გამოკითხვამ აჩვენა ასევე, რომ დიდი სურვილი აქვთ აითვისონ პროფესიები: ჭრა-კერვა, ქსოვა, სტილისტობა, კომპიუტერი.

გამოკითხვებმა მოგვცა საშუალება, სამივე სოფლის სოციალურ - ეკონომიკური მდგომარეობის ანალიზი გაგვეკეთებინა, რამაც ნათლად დაგვანახა მათი შესაძლებლობები და მოთხოვნილებები როგორც საოჯახო მეურნეობის, ასევე ვაჭრობისა და მომსახურების სფეროში.

მენარმე ქალა ფონდი კვლევის საფუძველზე გეგმავს კონფლიქტისპირა ზონაში ახალი სამუშაო ადგილების შექმნას.

**ლიანა ყურაშვილი**

# სამუშაო ადგილი სონში

პირველად, როცა ციცინო ჯიშკარიანთან მოკვლევაზე მენარმე ქალთა ფონდის წარმომადგენლები მივიდნენ, ბევრი არაფერი გააჩნდა მენარმეობის განვითარებისათვის - მინის პატარა ნაკვეთი, ასევე სადგომი საქონლისათვის. ერთი მენველი ძროხა ჰყავდა მთელს ოჯახს. რძის ნაწარმი გაჰქონდა გასაყიდად. მიღებული თანხით ოჯახისათვის საჭირო ნივთებს ყიდულობდა. რა თქმა უნდა ეს მცირე შემოსავალი არ აკმაყოფილებდა მის ოჯახს.

„მუშაობა არ მეზარება, ყოველთვის მინდოდა მესაქონლეობის განვითარება, ყველაზე შემოსავლიანი ცხვრებია. ადვილად მრავლდება, წელიწადში სამი ბატკანი შეიძლება მოიგოს, ეს მოვლაზეა დამოკიდებული. ბატკნები ცალკე შევიძლია გაყიდო, თანაც ცხვრების გაკრეჭვის შემდეგ მატყლიდან ცალკე შემოსავალი მიიღო“ - თქვა მამინ ციცინომ.

ციცინომ ყველა ის ეტაპი გაიარა მენარმე ქალთა ფონდში, რომელიც გრანტის მისაღებად არის აუცილებელი, დაესწრო ხონში გამართულ ტრენინგ-სემინარს, გაეცნო ბიზნეს-გეგმის შედგენის სტრუქტურას. კონსულტაციის მიღების შემდეგ ბიზნეს-გეგმა საოჯახო მეურნეობის განვითარებაზე შეადგინა და მიღებული გრანტით სამი ცხვარი გადაეცა.

ციცინოს ცხვრები უკვე ნამატს ელოდებიან. ჯერ არ აპირებს გაყიდვას, უნდა გაამრავლოს. მთელი ოჯახი გახარებულია, მეუღლეც აქტიურად ეხმარება. იმედი აქვთ, მესაქონლეობის ეს სფერო მათი ოჯახის შემოსავალს მნიშვნელოვნად გაზრდის.



ხონის დასახლებაში ნანა ლიპარტელიანის ნამცხვრებს ბევრი იცნობს. მინი-საკონდიტრო „თათია“ ასე ჰქვია მის ბიზნესს. ნამცხვრების ცხოვბა ყოველთვის უყვარდა, შემდეგ ეს საქმიანობა შემოსავლის წყაროდ აქცია. ადრე ნამცხვრებს „სვანურ ფეჩში“ აცხობდა. ძალიან პრომატევადი სამუშაო იყო. როცა ტრენინგი გაიარა, საკონკურსოდ სწორედ მინი-საკონდიტ-

როზე წარმოდგინა ბიზნეს-გეგმა. მისი პროექტი სიცოცხლისუნარიანად ცნეს და ოცნებაც აუხდა.



ნანას უკვე საცხობი ლუმელი აქვს და სხვა საჭირო ინსტრუმენტები, რომელიც თავისი საქმიანობისათვის სჭირდება. უფრო ხარისხიანად აკეთებს, უფრო ჩქარა ამზადებს ნამცხვრებს. კლიენტურაც მოემატა და ოჯახის შემოსავალმაც მოიმატა.



ხონში კიდევ ერთი სამუშაო ადგილი შეიქმნა: „მარჯვე ოსტატი“ - რომელიც საკმაოდ წარმატებული გამოდგა. ამ პროექტის ავტორები ცოლ-ქმარი იზოლდა და რამაზ დარჯანიები არიან. ხონის დასახლებაში მომსახურების ამ სფეროზე საკმაოდ დიდი მოთხოვნაა. მისი ხელობით ყველა კმაყოფილია. ხონში გამართულ ტრენინგს ორივე ცოლ-ქმარი ესწრებოდა, მათ მიერ წარმოდგენილი ბიზნეს-გეგმა სიცოცხლისუნარიანად შეფასდა, რის საფუძველზეც მენარმე ქალთა ფონდისგან გარკვეული ინვესტარი მიიღეს საქმიანობის გასაფართოებლად.

უკვე წელიწადია ორივე ცოლ-ქმარი ამ სფეროში მუშაობს, მონიტორინგმაც დაადასტურა, რომ მათი საქმიანობა წარმატებულია. კლიენტურას არ უჩივიან და შემოსავალიც ერთიორად გაიზარდა.

ლიანა ყურაშვილი

# მქსტოვიანი მუშაოის შედეგები

## ტრენინგები

ექვსი თვის განმავლობაში მენარმე ქალთა ფონდმა ორი ტრენინგი ჩაატარა ქუთაისში. სულ მონაწილეობა მიიღო 30-მა ბენეფიციარმა. სამუშაო თემატიკიდან გამომდინარე ტრენინგები მიზნად ისახავდა მონაწილეებს შეესწავლათ მენეჯმენტის არსი, მარკეტინგი, ბიზნეს-გეგმის შედგენის სტრუქტურა.

ტრენინგების გავლის შემდეგ საკონკურსოდ წარმოდგენილი იქნა 24 ბიზნეს-პროექტი. (ვაჭრობისა და მომსახურების სფერო, ვაჭრობის სფერო, საოჯახო მეურნეობის განვითარება, მოსახურების სფერო).

წარმოდგენილი პროექტებიდან დაფინანსდა 8 ბიზნეს-პროექტი.

ტრენინგ-სემინარის მონაწილეებიდან ოთხმა დაიწყო მუშაობა. მათ ტრენინგზე მიღებული ცოდნის საფუძველზე აიღეს კრედიტი და შექმნეს საკუთარი სამუშაო ადგილი, ვაჭრობისა და მომსახურების სფეროში.

გარდა ამისა, მენარმე ქალთა ფონდმა ზუგდიდის წმინდა გიორგის სასულიერო გიმნაზიას გადასცა ფუტკრის ორი ოჯახი, რათა გიმნაზიის მოსწავლე-ახალგაზრდობა დაეუფლოს მეფუტკრეობას და ეს მივიწყებული დარგი გამოაცოცხლოს.

## პროფესიული მომზადების კურსები

კომპიუტერული ტექნიკის შემსწავლელი კურსები ქუთაისსა და ფოთში გაიარა 21-მა ქალმა. მათ შორის ქუთაისში - 13-მა, ფოთში - 8. სასწავლო კურსები ითვალისწინებდა ოპერაციული სისტემა Windows XP- თან მუშაობას და საოფისე პროგრამების ათვისებას MS Word -2003, MS Excel-2003 , MS power-point -2003 და ინტერნეტთან მუშაობას.

ინგლისური ენის შემსწავლელი კურსები გაიარა 40-მა ქალმა, მათ შორის ქუთაისში-28, ფოთში -12. გაკვეთილები ტარდებოდა კვირაში სამჯერ, ორი საათის ხანგრძლივობით. პროგრამით გათვალისწინებული იყო როგორც ლექსიკური მასალის ათვისება, ასევე გრამატი-

კული მასალის შესწავლა. ნასწავლი მასალის განსამტკიცებლად გამოიყენებოდა სხვადასხვა ტიპის სავარჯიშოები, ტესტები და თამაშები.

რუსული ენის შემსწავლელი კურსები გაიარა ფონდი „სოხუმისა“ და მენარმე ქალთა ფონდის 12-მა თანამშრომელმა. მეცადინეობა ტარდებოდა კვირაში სამჯერ, ორი საათის განმავლობაში.

ჭრა -კერვის კურსები ჩატარდა ქუთაისში, რომელშიც მონაწილეობდა ხუთი ახალგაზრდა ქალი. მეცადინეობა ტარდებოდა კვირაში ორი დღე, ორი საათის ხანგრძლივობით.

მსმენელებმა გაიარეს ისეთი საკითხები, როგორცაა ინფორმაცია ჭრა-კერვის შესახებ. ზომების აღება, თარგების შედგენა, მოდელირება, მზა ნაწარმის შექმნა და სხვა.

დაზგაზე ქსოვის კურსები გაიარა ორმა დევნილმა გოგომ. მათ მიიღეს ის აუცილებელი ცოდნა, რაც საჭიროა ამ პროფესიის დაუფლებისათვის. უსაფრთხოების ტექნიკა, საქსოვი დაზგის აგებულება, ქსოვის დანყების მეთოდები, ზომების აღების წესი, სხვადასხვა ნაწარმის ქსოვა და სხვა.

## ორგანიზაციული განვითარება

ორგანიზაციულ განვითარებას მენარმე ქალთა ფონდში უმთავრესი ადგილი უჭირავს. ამ მიზნით ფონდის თანამშრომელი დიანა ყურაშვილი გაგზავნილ იქნა თბილისში, ოთხდღიან ტრენინგ-სემინარზე. ტრენინგის თემა იყო: „სოციალური მენარმეობა“.

მენარმე ქალთა ფონდისა და ფონდი „სოხუმის“ თანამშრომლებისათვის რუსული ენის შემსწავლელი კურსები მოეწყო.

მენარმე ქალთა ფონდის თანამშრომლებმა მონაწილეობა მიიღეს ფონდი „სოხუმის“ მიერ ორგანიზებულ ტრენინგში, რომელიც ბორჯომში გაიმართა თემაზე: სტრატეგიული დაგეგმვა-რება.

მირანდა გვანცელაძე

## ოთხი დღე უჩვენივში

მენარმე ქალთა ფონდი განსაკუთრებულ ყურადღებას უთმობს ორგანიზაციული განვითარების საკითხებს. ამ მიზნით პროექტის ასისტენტი დიანა ყურაშვილი თბილისში, სტრატეგიული კვლევებისა და განვითარების ცენტრში იმყოფებოდა ოთხდღიან ტრენინგ-სემინარზე, რომელიც ენებოდა სოციალური მენარმეობის განვითარების საკითხებს საქართველოში.

მან სიამოვნებით ისაუბრა ტრენინგის მიმდინარეობაზე, მიღებულ შთაბეჭდილებებზე.

„ტრენინგ-სემინარზე მუშაობამეტად საინტერესო იყო. მუშაობის პროცესში გამოიკვეთა, რომ სოციალური მენარმეობის იდეამ უკანასკნელ წლებში დიდი გამოძახილი ჰპოვა. სოციალური სანარმო განიმარტება როგორც კერძო, დამოუკიდებელი სამენარმეო ორგანიზაცია, რომელიც აწარმოებს პროდუქციას, ან სერვისებს, თემის სასარგებლოდ. ტრენინგმა ისაუბრა იმ ადამიანებზე, რომლებიც არიან, ან აპირებენ გახდნენ სოციალური მენარმეები. როგორც გაირკვა, სოციალური მენარმეები არიან ადამიანები, რომლებიც თავიანთ თავზე იღებენ სამენარმეო საქმიანობის გარკვეულ რისკს საკუთარი, ან ბიზნესის მფლობელის სასარგებლოდ. გამოდის, რომ სოციალური სანარმო არ იქნება ორიენტირებული მოგებაზე.

გაკეთდა განსხვავება სოციალურსა და მომგებიან ბიზნესს შორის. მომგებიან ბიზნესში აუცილებელია კაპიტალი. აუცილებელია იყოს მოგებაზე ორიენტირებული.

სოციალური ბიზნესი არის სანარმო-სოციალური მისიისათვის და მისი წარმატება კი არ იზომება მოგებით, - არამედ იმით, რამდენად მიუახლოვდა მისიას.

გამოიკვეთა მისი ორი მიზანი: ფინანსური და სოციალური. ტრენინგმა ხაზგასმით ისაუბრა სოციალური სანარმოს როლსა და მასში გაერთიანებულ ოთხ ძირითად ფაქტორებზე. ეს ფაქტორებია: ეკონომიკური განვითარება, დასაქმება, საზოგადოებრივი ორგანიზაციის მდგრადობა.

სოციალურ მენარმეობაში ძირითადია დასაქმების საკითხები. სოციალური სანარმო უშუალოდ ასაქმებს, აწარმოებს პროდუქციას.



ტრენინგზე საუბარი იყო აგრეთვე, მომგებიან ბიზნესზე, რომ ამ ბიზნესში აუცილებელია კაპიტალი. საინტერესო იყო სამენარმეო საქმიანობის დაწყების ეტაპებზე საუბარი. როგორ ხდება გადანყვებილების მიღება, მზაობა რისკისათვის, შედეგების მნიშვნელობა.

საუბარი იყო აგრეთვე, ბიზნეს-იდეის მიზანშეწონილობაზე, მარკეტინგზე, ტექნოლოგიურ და ფინანსურ საკითხებზე. საფუძვლიანად იყო გაანალიზებული წარმოჩენილი ბიზნეს-იდეები ჯგუფური მუშაობის პროცესში.

განსაკუთრებით მომეწონა ტრენინგთა მუშაობის სტილი. თითოეული თემის ბოლოს 3-5 წუთი ეთმობოდა სავარჯიშოებს. თეორიულ საკითხებს ენაცვლებოდა პრაქტიკული მაგალითები, რაც მუშაობას საინტერესოს ხდიდა.

განსაკუთრებული ინტერესით განვიხილეთ მარკეტინგული კვლევის საკითხები. დამოუკიდებელი მუშაობა პრაქტიკულ მაგალითებზე დაყრდნობით საშუალებას გვაძლევდა სწორად გაგვეანალიზებინა ბიზნეს-გეგმის მიზანშეწონილობა. მისი სტრატეგიული გეგმა და ტაქტიკა.

ბოლო დღეს მოხდა გავლილი საკითხების შეჯამება. შეკითხვები იწყებოდა თეორიული მასალით და თითოეულ მონაწილეს იგი პრაქტიკული მაგალითების ჩვენებით უნდა დაემტკიცებინა. შეკითხვები იყო სხვადასხვა, ერთ შეკითხვაში შედიოდა მთელი თემატური მასალა. მოფიქრებისათვის გვეძლეოდა 20 წუთი.

რა მომცა ტრენინგმა? - ჩემთვის ეს თემა ახალი იყო. უფრო ღრმად ჩავწვდი სოციალური მენარმეობისა და მომგებიანი ბიზნესის განმასხვავებელ ნიშნებს. მივიღე ბევრი საინტერესო ინფორმაცია, რომელსაც პრაქტიკაში გამოვიყენებ.

ნანა ჯიქია

## პროფესიული კუჩსაზი ფოტოში

მენარმე ქალთა ფონდის საქმიანობის არეალი ფართოვდება. პროფესიული მომზადების კურსები ამჯერად ფოტოში გაიხსნა და დევნილ ქალებს საშუალება მიეცათ უფასოდ შეისწავლონ ინგლისური ენა და დაეუფლონ კომპიუტერთან მუშაობის ტექნიკას.

ინგლისური ენის პედაგოგი რუსიკო ჯგუზურია ამბობს, რომ დევნილი ქალები არ არიან განებივრებული მსგავსი ფუფუნებით. რადგან ფოტოში არც ისე ბევრი არასამთავრობო ორგანიზაცია მუშაობს. მსურველი თავიდანვე ბევრი იყო, შერჩევას ისეთ გოგონებს მიეცათ უპირატესობა, რომელთაც უკვე ჰქონდათ ინგლისური ენის ცოდნის საწყისი დონე, დანარჩენები მომდევნო თვეში გაივლიან სწავლებას. ერთი კურსი სამთვიანია, მეცადინეობა ტარდება კვირაში სამჯერ, ორი საათის განმავლობაში.

„საჭირო ლიტერატურა თვითონ მოსწავლეებს მოაქვთ, დამატებით ინფორმაციას ჩანაწერების სახით ვანოდებ. ჩემი მიზანია მოსწავლეებს ვასწავლო ინგლისურად წერა და საუბარი. მოვუხსნა კომლექსები მეტყველებასთან დაკავშირებით. მეცადინეობაში ვაკითხებ ტექსტებს და ვაძლევ თავისუფალ თემას საწერად. დიდ დროს ვუთმობთ გრამატიკის და თეორიული ნაწილის შესწავლას.

თავიდან ცოტა გამიჭირდა რადგან საკმაოდ დიდი ჯგუფი იყო, სხვადასხვა კატეგორიის ხალხი. როცა ხედავ ჯგუფი კარგად ითვისებს შენს მიერ მიწოდებულ მასალებს და მონდომებულია - მუშაობა უფრო საინტერესოა.

მონაწილეებათა უმრავლესობა მოტივირებულია რისთვისაც მეცადინეობენ. ისინი მიიჩნევენ, რომ დღეისათვის, ნებისმიერ სფეროში მუშაობის დასაწყებად ინგლისური ენის ცოდნა ერთგვარ პრივილეგიას განიჭებს, რადგან მოთხოვნადი ენაა“.

ეკა კუცია - პროფესიით ფილოლოგი მიიჩნევს, რომ სამი თვის ბოლოს, ანუ კურსის დასასრულს შეძლებს ინგლისურად ურთიერთობას. „მენარმე ქალთა ფონდმა მოგვცა შესაძლებლობა უფასოდ გავიაროთ ეს კურსები, ეს ჩვენთვის დიდი შეღავათია. კარგი ატმოსფეროა, დიდი სიამოვნებით ვსწავლობ.

ნანა ცხომარია, რომელიც იურისტი, დიდი ინტერესით სწავლობს ინგლისურს რადგან მიაჩნია, რომ ენის ცოდნა მის სფეროში მუშაობისას ბევრ პრივილეგიას მიანიჭებს.

### კომპიუტერის შემსწავლელი კურსები

„კომპიუტერის შემსწავლელი კურსების გახსნა მნიშვნელოვანი იყო, რადგან ნებისმიერ

სფეროში მუშაობის დაწყება კომპიუტერთან არის დაკავშირებული“ - ამბობს პედაგოგი პეტრე სურმავა, რომელიც Word, Windos, Exsel, Pover-point- ის პროგრამებს ასწავლის.

ერთი კურსი სამთვიანია, მეცადინეობა კვირაში სამჯერ ტარდება. გაკვეთილი ერთსაათიანია.

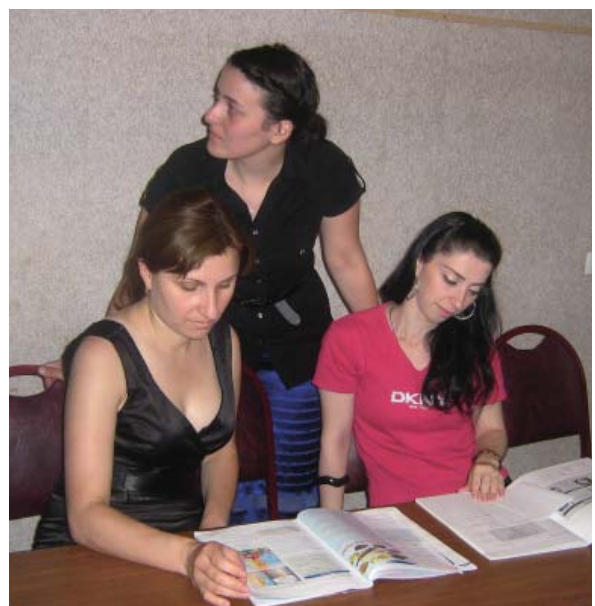
პედაგოგი თვლის, რომ მონაწილეები განსაკუთრებული პასუხისმგებლობით ეკიდებიან დავალებებს, ისმენენ ყველა შენიშვნას თუ მითითებას, ამიტომ მუშაობა უფრო ადვილი გახდა.

„თავიდან ცოტა გამიჭირდა, რადგან მსგავსი გამოცდილება არ მქონდა. მაგრამ როცა თვით მოსწავლეებისაგან მოდის სურვილი, რაც შეიძლება მეტი შეიძინონ, მუშაობა უფრო ადვილი ხდება“.

კურსებზე სხვადასხვა პროფესიის ადამიანები არიან, იურისტი, პედაგოგი, ექთანი... მათი უმრავლესობა პირველად დაჯდა კომპიუტერთან სამუშაოდ, თუმცა ამას მუშაობაში ხელი არ შეუშლია. მონაწილეებს მიაჩნიათ, რომ მიღებულ ცოდნას მომავალ საქმიანობაში გამოიყენებენ.

მაკა ღვინჯილია: „ამჟამად დიასახლისი ვარ, სურვილი ყოველთვის მქონდა კომპიუტერი შემესწავლა, მაგრამ ყველაფერი ფინანსებთან არის დაკავშირებული. ამის საშუალება მენარმე ქალთა ფონდმა შეგვიქმნა. საკუთარი თავის კმაყოფილი ვარ, პედაგოგი კარგი გვყავს და ამან სწავლების პროცესი გაგვიმარტივა“.

### მირანდა გვანცელაძე



# თქვენ გინდობთ იურიდი

მომზადა იურისტმა  
თამარ ფაჩულიამ



1. მაინტერესებს, ინდივიდუალურ მენარმეს, რომელიც არის იძულებით გადაადგილებული პირი, გააჩნია თუ არა შეღავათები საშემოსავლო გადასახადის გადახდისას?

  - განვიმარტავთ, რომ დღეისათვის მოქმედი საგადასახადო კოდექსის 168-ე მუხლის საფუძველზე, მხოლოდ დევნილის სტატუსი არ არის საკმარისი იმისათვის, რომ მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად ისარგებლოთ საშემოსავლო გადასახადით დაბეგვრისას.
2. ვარ მარტონელა დედა, ვმუშაობ ერთ-ერთ ორგანიზაციაში. მაინტერესებს ვსარგებლობ თუ არა საშელავათო პირობებით ხელფასის დაბეგვრისას.

  - განვიმარტავთ, რომ საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 168-ე მუხლის თანახმად ასეთ შემთხვევაში თქვენ სარგებლობთ შეღავათით და არ დაიბეგრებით, თუ თქვენი დასაბეგრი შემოსავალი (თქვენს შემთხვევაში ხელფასი) კალენდარული წლის განმავლობაში არ აღემატება 3000 ლარს.
3. ვარ იძულებით გადაადგილებული პირი. მაინტერესებს, დევნილის სტატუსი მათავისუფლებს თუ არა სასამართლოში სარჩელის შეტანისას სახელმწიფო ბაჟის გადახდისაგან?

  - განვიმარტავთ, რომ სამწუხაროდ მოქმედი კანონმდებლობა ასეთ შემთხვევაში შეღავათს არ ითვალისწინებს. თუ არ არსებობს სხვა გარემოება, რასაც ითვალისწინებს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 46-ე მუხლი და სახელმწიფო ბაჟის შესახებ კანონის მე-5 მუხლი.
4. სურვილი მაქვს შევქმნა შეზღუდული პასუხიმგებლობის საზოგადოება. მაინტერესებს, შესაძლებელია თუ არა საზოგადოების დაფუძნება ერთი პირის მიერ?

  - განვიმარტავთ, რომ შეზღუდული პასუხიმგებლობის საზოგადოების დაფუძნება შეუძლია ერთ პირსაც.
5. შესაძლებელია თუ არა ასეთ შემთხვევაში, დამფუძნებელი და დირექტორი იყოს ერთი და იგივე პირი?

  - განვიმარტავთ, რომ აღნიშნული, შესაძლებელია მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად.

# Woman and Business

## N°4

### *C o n t e n t*

Meeting in Poti	←	16
Challenges and expectations of the new organization	←	18
More trainings and new working places	←	20
Survey Results	←	21
Work places in Khoni	←	22
Results of a six-month working period	←	23
Four days on a training session	←	24
Vocational Courses for Poti	←	25
Lawyer Listens	←	26

## **MEETING IN POTI**

**Results from six-month work, analysis of the performed activities, information sharing between beneficiaries from Kutaisi and Poti, setting the plans for future – those were approximate goals of the roundtable meeting in Poti, organized by the Fund of Women Entrepreneurs.**

**Among the attendees of the meeting were representatives of the Fund of Women Entrepreneurs, beneficiaries of the FWE – women entrepreneurs from Kutaisi, students of vocational courses from Kutaisi and Poti.**

The meeting was opened by Meri Gelashvili, chairperson of the Fund of Women Entrepreneurs, who talked about the mission, goal of the FWE and the activities of top priority for the organization.

Special attention was paid to the reasons for starting works in Poti.

“One of the reasons was small number of none-governmental organizations in Poti working with the IDPs. Despite that, State program envisages resettlement IDPs from Tskaltubo to Poti (particularly in Maltakva). Thus support provided from the FWE for the newly resettled IDPs in starting a small business and reaching economic independence would be of utmost importance.”

A film “Women’s entrepreneurship – business or a salvation”, prepared by the FWE was presented during the round table meeting, followed by the reflection sharing from the participants. In their opinion involvement of women into small business would be significant relief for their families, since frequently the businesses turned into household businesses, where the rest of the family members were employed as well.

Activities performed during the first half of 2010 were briefly discussed: trainings (in Kutaisi,





Zestaponi and Khoni), creation of new jobs and monitoring of them, informational works (journal, TV story and web page). It is worth to mention that staff members of the FWE have opportunities for development as well; they attend various training sessions organized by different organizations.

Project assistant, Diana Kurashvili talked about the training process in basics of small business:

“Prior to training sessions sociological surveying are carried out in order to define most demanded spheres of small business on local level. Theoretical materials and practical exercises are reviewed during the trainings. At the end of the session business projects are being written and only viable and sustainable projects are awarded with grants. Their work places are organized.”

As for Poti, surveying had already been conducted there. From 50 respondents only 3 refused to start a business. Various spheres of interest were identified.

Importance of newsletters was discussed on the meeting. As it was mentioned, appearing on pages of the journal induces women to work more enthusiastically in their businesses.

Special attention was paid to the guidebook “Basics of Small Business”. It was mentioned that during the book preparation emphasis was put to simple and understandable language to make the theoretical materials and practical exercises easily understandable for all categories of readers.

Nino Jikia talked about importance of radio and television programs: “what is done towards print materials is very important for the readers; however screening of our activities on television is not of less importance as well. We do surveying in order to define how many people watch our programs. From 150 respondents 97 had seen it. I think it is a good indicator. We get lots of feedback, they write to us asking how they can sign up for the trainings. Majority considers small business as one of the most effective ways for raising economic and social level.

Natruli Nachkebia shared with the information on importance of taking a loan and what the person should consider and significance of sufficient distribution of finances.

Among the attendees of the roundtable meeting were women from Kutaisi, who took different vocational trainings, as well as the women who won grants for creation of new work places. They shared with experiences.

Rusiko Jguburia (English language teacher):

“Vocational courses work successfully. It was precious experience for me as a teacher. Working with women of various age groups was very interesting, as enthusiasm from the students was apparent. Along with the computer skills and English language it would be useful to implement accounting courses as well.”

At the end of meeting Meri Gelashvili informed participants about merging of two organizations: Bread for World and EED and presented document “Challenges and expectations of new organization”. The paper was translated into Georgian and all the staff members of the FWE were able to get acquainted with it. Brief summary of the document is planned to publish in the journal “Woman and business”. It is very important that united organization will share opinions on the significance of gender equality, civil society and pay great attention to non-governmental organizations and networks on regional level.

And finally initiative of the FWE to start working in Poti IDPs was welcomed once again. Arrangement of training sessions in basics of small business and consequently creation of new jobs were planned in Poti as well. Since September accounting courses will be organized in accordance with the recommendations.

Arrangement of this type of meetings and direct communications simplifies information and experience sharing between beneficiaries and organization and beneficiaries.

# **CHALLENGES AND EXPECTATIONS OF THE NEW ORGANIZATION**

In the previous publication we were writing about the regional partner consultation, organized in Tbilisi and aimed at defining the role and objectives of a new organization (EED and BfdW). The first meeting was followed by the active cooperation, in which Fund of Women Entrepreneurs has been involved as well: here are the extracts from the letters after the consultation meeting.

**Dear Colleagues, Partners, Friends during our Partner consultation in Tiflis we asked you for assistance in defining the challenges our new common church development service "Bread for the World" merged from "Evangelischer Entwicklungsdienst (EED)" and "Diakonisches Werk der EKD/Bread for the World" is going to face in the upcoming decades As yourself, many other partners have contributed in this consultation and answered the quite complex guiding questions. In such way a broad variety of opinions, considerations and creative ideas could be collected.**

**The project team has analysed all answers and put them together in the attached study " Challenges and expectations of the new organization. Analysis of survey conducted with stakeholders in the new organisation "Bread for the World –The Protestant Development Service" .**

**The process of consultation will be continued and we are confident to be able to inform you soon about the following steps in the merging process.**

**Kind regards  
Oliver Martin**

**Dear Mr. Martin,**

**I would like to thank you for sending the final report on the "Challenges and Expectations of the New Organization".We have translated the document into Georgia in order to enable our staff to get acquainted with its content. We plan to publish brief review of the document in our newsletter "Woman and Business".**

**I am delighted that among the priorities of the new organization there is still a room for partnership and working with local organizations.**

**For us, representing the women's none-governmental organization, is crucial that you share the sentiments, towards importance of gender equality, necessity for civil society's empowerment and essential role of international organizations and networks;**

**Sincerely,  
Meri Gelashvili  
Challenges and expectations  
of the new organization**

Dear readers, we offer a brief version of the document: challenges and expectations of the new organization.

As a new German church organisation, the "Evangelisches Zentrum für Entwicklung und Diakonie" is preparing itself systematically for the expectations and challenges that will shape the organisation itself and its environment. "In order to do justice to the challenges and to live up to the expectations of our partners, we plan to begin by analysing the challenges" (quoted from a letter to the partners, 11/2009). A workshop on this took place on 16 and 17 March 2010. In preparation, a large number of member churches, cooperation partners in Germany and abroad and other associated organisations were written to. The desks/departments of OED/DW/BfdW and EED also participated. All respondents were asked to answer a series of complex "key questions". Partners outside Germany were asked five questions; partners in Germany were given an additional question about the funding situation (Question 4.). Around eighty responses were received in time, roughly half from Germany and half from abroad.

An editorial team was charged with the task of analysing these responses, summarising their key aspects and recommendations and preparing a presentation for the workshop. This analysis is presented in this paper, based on an in-depth regional and functional analysis of the responses. The chapters are structured based on the six key questions.

The paper is based on statements expressed by the respondents. It was not possible to present these in the form of direct quotations, as this would have made the document far longer than planned. However, all of the opinions expressed here – even those without quotations and reported speech – have been taken from letters and papers received from respondents and do not necessarily represent the views of the editorial team.

Although a projected period of ten or twenty years was given, many of the statements tend to reflect the current environment and interest set.

**In the context of our work, which major political, social, economic, ecological and technical challenges will the world be faced with in the next two decades (2010 to 2030)? What are the questions that will concern us in the future and**

**which must influence the issues, priorities and working methods of the new organisation?**

Responses to the first question point to a number of overriding challenges. The failure to reach the millennium development goals and the expectations associated with these appears to be recognised by respondents in general.

One problem that is seen as being particularly acute is the growing gap between rich and poor. This is evident within many individual countries but especially between different countries. The social question will gain new and resounding relevance and will be oriented more towards the global system. The question regarding the division of power between political players, the private sector and civil society will come to a head. This in turn will cause more intensive distribution conflicts between interest groups – which were previously known more from a national context – to take place to an increasing extent on a global and supranational level.

Respondents fear that these distribution conflicts will become more violent in future. The minority that benefits from growth will attempt to defend its position of power and economic benefits by political and violent means, including warfare.

Generally speaking, respondents are not very optimistic when it comes to ecological questions. The vast majority feel that the effects of **climate change** will be felt most by the poorest of the poor.

The question of global **population growth** is one that receives remarkably little attention. If, as some respondents do, one builds a bridge between population growth and migration/urbanisation, it is evident that this will lead to increased distribution conflicts and social exclusion.

Respondents hope that fairer and more effective “Global Governance” will lead above all to greater respect for human rights protection.

There is extensive agreement that a **strengthening of civil society** will be urgently necessary in the future in order to firmly establish it as a force in global transformation. Many respondents expressed fears that the suppression of civil society by autocratic systems, attacks on liberal basic rights, political and religious fundamentalism.

A cross-cutting issue relating to future political, social and ecological challenges is **gender equality**, the importance of which is stressed by many respondents.

**Which major challenges will be faced by diaconal/social ministry, development service and humanitarian assistance, as well as inter-church aid in the period in question? How will the political fields of action change institutionally and what will be the political scene for these questions? How will the acceptance of the aforementioned fields of action change in Germany and Europe? How will these changes influence our work?**

Compared with the other questions, responses to Question 2 are easily the weakest and the shortest. This may be because it is difficult to draw the line between Question 1 and Question 2. All answers refer to the opportunity to and the necessity of acting in solidarity with the weak. This is one of the reasons why questions relating to equality are being discussed to a greater extent in society – the new organisation must (and will?) be well equipped for this discussion.

An important factor as far as **acceptance** is concerned is the extent to which the new organisation succeeds in striking a balance between the immediate needs and the more far-reaching interests of the poor. Some respondents doubt whether the development policy work model, as has been the dominant approach up into the first decade of the 21st century, is still adequate. The rise of newly industrialised countries is seen here as an indication that such a model is not the answer: in Asia, in particular, agriculture scarcely played any role in the economic advancement. Instead, decisive factors were the role played in the international division of labour, energy supply, the right mix of free trade and protectionism, treatment of intellectual property rights, access to new technologies, adequate investment regulations and the means of dealing with natural limitations.

**What will you and other stakeholders expect from the new organisation? Which attributes (max. three) would you expect from the organisation in order for it to meet your specific requirements most effectively? To whom is the new organisation accountable and what requirements does this entail?**

In most cases, respondents did not state which stakeholders they had in mind.

The “**three attributes**” question generated a wealth of descriptions: Integrity, transparency, openness to dialogue, credibility, reliability, professionalism, sensitivity and solidarity. Respondents also mentioned combinations of adjectives such as: flexible/creative, flexible/straightforward, critical and constructive, learning/reliable/predictable and advocating/empowering/supporting.

As regards **accountability**, there is widespread agreement in the main issues, albeit to varying degrees. Generally speaking, the organisation should be accountable to each stakeholder, be it from a predominantly political, financial or moral perspective.

All respondents agree that the new organisation must be **accountable** to the public, donors, state and other fund providers (back donors), regional churches/diaconal service agencies, communities and partner organisations.

Translated into Georgian  
by Salome Lomadze

# MORE TRAININGS AND NEW WORKING PLACES

**New group of students takes training course in basics of business at the Fund of Women Entrepreneurs. Among the participants are beginners, who plan to start a business as well as those who have been involved in the sphere for a long time and want to expand it. Each of the training provides with opportunities to create a new working place, employ more people and expand business activities.**

**Tamar Berulava:** "I have been selling sport footwear and sneakers at Kech fair market. Once a month I travel to bring new products. If I were able to renew goods every week, would have more choice and number of clients would increase. I wish to expand my business activities and earn more income."

**Makvala Vashakidze:** "I have a high education and work at the University, but because of a small salary I'm unable to support my family. I would like to have my own business a mini-bakery. I have an experience too; several times I had baked cake plates for various occasions and sold them. If I had my own money to start this type of business it would bring a lot of profit."

**Asmat Chkhiboridze:** "I have a green house, where grow various types of seasonal vegetables. Irrigation system does not work properly, I need drainage system, which is less-water consuming, additionally roots of the plants are better provided with water, the system keeps from growing of weeds, reduces labor several times and increases harvest."

**Julieta Gvichiani** – "I want to have bee families, as the business is profitable. Honey, candles

are ecologically clean products that always will be highly demanded."

**Nana Janjghava** – "I want to have my own business. My brother has a workshop for producing furniture. I decided to open sewing shop at the workshop, where would sew cover clothes of the furniture. I think the business would be profitable."

**Gogona Pangani:** "I knit on looms, and wish to have "Toyota" machine if afforded the machine I would be able to start a small business and would have a good profit."

Similar desires are quite frequent on trainings organized by the FWE. After the sessions they draft business-plans by themselves and receive consultations from project assistant.

**Diana Kurashvili** says that every participant has an equal opportunity to get financed. "There are women who have good business ideas, but need assistance in drafting a business plan. Some have problems in drafting the financial plan and etc. In fact they submit ready business project ideas I just give them advices how to bring the ideas on the paper. Only viable and sustainable projects are awarded with the grants."



# **SURVEY RESULTS**

**Fund of Women Entrepreneurs plans to create new working places at the border of the conflict region, in frames of the project. Analytical survey was conducted in Khurcha, Koki and Nabakevi villages for the reason aimed at studying spheres of entrepreneurship that would be most demanded. Analysis of the questionnaires enabled setting right strategy for working with the beneficiaries. In total 205 beneficiaries were surveyed.**

Study revealed that major part of the respondents was unemployed. Need for support in social-economic development of the beneficiaries is apparent.

In order to get additional information, existence of various services industries was assessed as well.

The fact of naming an unemployment as a top problem is not surprising taking into account economic situation in the country. It is worth to mention that Khurcha village is in far vicinity from district center and social services. There are no such social services, like hairdressing salon and sewing shop in a settlement.

Furthermore, 79.5% of respondents expressed a desire to start small businesses in various fields, including 42% falls for household business and 34%- on service industry; 37% of respondents were interested in specific fields of small business, 3% - wanted to open a drug store, 9.5% had a desire to get involved in the sphere of commerce.

The study showed that beneficiaries wanted to develop apiculture activities, open mini-markets, mini-pastry shops, sewing shop for linen and sheet. Among the respondents were those who

wished to take vocational courses in computers, English language, sewing and etc.

24% of respondents needed to study basics of small business and 41.5% preferred to get specific professional skills. Apparently involvement into small business and mastering specific professional skills equaled and consisted of 78.5%. This would assist them in setting right business plan and starting a business.

As for the training course in Nabakevi, majority of the respondents expressed willingness to provide population with social services and various household businesses.

The study revealed that there are no social services in Nabakevi, like a bakery, grocery and etc.

Despite the fact that Nabakevi is in a conflict zone, population tried to take active part in surveying.

Similar situation was identified through the research in Koki. There are no social services, no bakery, bread brought into the markets are not sufficient for whole population. Other food products were provided from Zugdidi and nearby villages.

Respondents wanted to develop agriculture and various services they lacked. Several of survey participants expressed willingness to open a chicken incubator.

Respondents expressed interest in vocational courses of sewing, hairdressing and computers.

Surveying provided with possibility to analyze social-economic situation in the three villages, which clearly showed capabilities and needs in the spheres of household business, trade and service industries. FWE plans to create new work places in the outskirts of the conflict region based on the results of the study analysis.

**DIANA KURASHVILI**

## WORK PLACES IN KHONI

When representatives of the Fund of Women Entrepreneurs first visited **Tsitsino Jishkariani**, to assess her entrepreneurship capacities initial results were not satisfying. She had small plot of land, a barn and one cow for whole family; Tsitsino used to sell dairy products in the market. Income she earned from the business was not sufficient for the family.

“I am not lazy and always wanted to develop cattle farming, the most profitable is sheep breeding. It breeds easily, with three lambs per year, depending on how you take care of it. You may sell both the lambs and wool of the sheep” – says Tsitsino.

Tsitsino has passed all the stages necessary for gaining grant from the FWE- attended training sessions in Khoni, where learned structure for drafting a business plan. After consultations she decided to start a household business and obtained three sheep with the grant. Initially Tsitsino planned not to sell sheep but only breed. “The whole family is very happy, my husband helps me a lot. We all are looking forward the future with hope, that the business will significantly increase my family’s income”.



Everybody knows **Nana Liparteliani’s** cakes in Khoni. She owns a mini-pastry shop “Tatia”. Nana always liked to bake cakes and later it turned into sources for income. She used to bake cakes in “Svani oven”. After the training course she submitted a business plan on mini-pastry shop, which was estimated as viable and her dream came true.

Nowadays Nana owns a baking oven and all necessary instruments, where she produces more pastries with better quality. Number of clients has increased along with the family’s income.



One more new working place was created in Khoni – “Marjve Ostati” (adroit master)- which is quite successful. Owners of the business are spouses **Izolda** and **Ramaz Darjavanidzes**. This kind of services is very demanded in the settlement. Spouses attended the training and business plan submitted by them was estimated as viable, thus Fund of Women Entrepreneurs provided them with necessary inventory for expanding the business.



The spouses have been working in the sphere for a year quite successfully as a monitoring of their business activities revealed. Number of clients is sufficient and income has doubled as well.

# RESULTS OF A SIX-MONTH WORKING PERIOD

## TRAININGS

During the six-month period FWE conducted two training courses in Kutaisi; in total 30 beneficiaries participated on them. Based on the agenda of the meetings, aim of trainings were to teach participants basics of management, marketing, and structure of business-plan.

In total 24 business-project proposals were submitted for evaluation after the training courses (spheres of trade and service, commerce, household business, service industry).

From the total number of submitted business projects 8 proposals were awarded with grants.

Four participants of the trainings have found jobs. Based on the knowledge and skills attained on the training sessions, they took loans and created own work places in the spheres of trade and service.

Additionally, FWE gifted St George Ecclesiastic School in Zugdidi with two bee families, in order to revive forgotten apiculture activities through teaching the students the bee-breeding.

## VOCATIONAL COURSES

**Computer Classes** – 21 women took the course in Kutaisi and Poti, including 13 participants in Kutaisi, and 8 in Poti. Curricula of the course consisted of Windows XP and MS Office programs – Ms Word -2003, Ms Excel-2003, Ms Power Point – 2003 and working in the internet.

**Course in English Language** – 40 women took the course, including 28 in Kutaisi and 12 in Poti. Classes were held three times a week, dura-

tion – 2 hours. Curricula included working on vocabulary and grammar. Various exercises, tests and plays were used during the work as well.

**Course in Russian language** – 12 staff members took the course. The classes were held three times a week, duration – 2 hours.

**Course in Sewing** was conducted in Kutaisi and 5 young women participated in it. Classes were held three times a week, duration – 2 hours. Students learned how to take measures, cut patterns, modeling and sewing.

**Courses in Knitting** were taken by 2 IDP girls. They received all the necessary skills: security techniques, structure of a loom, methods for starting knitting, rules for taking measures, knitting of various clothes and etc.

## CAPACITY BUILDING

Capacity building occupies significant place in development process of the FWE. Diana Kurashvili, staff member of the FWE was sent to Tbilisi, on the four-day training session for the reason. Topic of the meeting was “Social Entrepreneurship.”

Courses in Russian language were organized for the staff members of FWE and Fund Sokhumi.

Personnel of the FWE participated in the training session organized by the Fund Sokhumi, in Borjomi; topic of the meeting: Strategic Planning.

**MIRANDA GVANTSELADZE**

## **FOUR DAYS ON A TRAINING SESSION**

**Human resource development for the Fund of Women Entrepreneurs had never been of least importance and that was the main goal of Diana Kurashvili's, staff member of the FWE, visit to the Strategic Research and Development Center, in Tbilisi, on a four-day training session, dedicated to development of social entrepreneurship in Georgia.**

**She shared with the reflections from the meeting.**

"Working on the training session was very interesting; the process revealed that idea of social entrepreneurship had become quite popular in Georgia during the last years. Social business is a private, independent entrepreneurial organization, which produces goods and services for public. Trainer talked about the persons who were or planned to become social entrepreneurs. As it was mentioned, social entrepreneurs were persons who took certain risks of entrepreneurship in favor of own business or business owner. Apparently the social business would not be oriented on development.

Distinction between social and profitable businesses was made. Profitable business requires capital and should be profit-oriented.

Social business is a business oriented on social mission and its success cannot be measured with profit – but how close it has reached the mission.

Two major goals of the social entrepreneurship were defined: financial and social. The trainer underlined role of the social entrepreneurship and its three major factors, which were as follows: economic development, employment, sustainability of social organization.

Major aspect of the social entrepreneurship is employment issues. The social business recruits employees and produces goods.



Profitable business was discussed during the training as well that the most important in this type of business is existence of a capital. Certain amount of time was dedicated to the stages for starting entrepreneurship activities; how the decisions are made; risk preparedness; importance of results, appropriateness of a business-plan, marketing; technical and financial issues. During the group exercises, presented business ideas were analyzed thoroughly.

I liked the training techniques of the instructors very much. At the end of each topic 3-5 minutes were dedicated to the group exercises. Theoretical issues were followed by practical examples, which made the work more interesting.

Working independently on practical examples helped us to analyze appropriateness of the business plans, strategic plans and tactics correctly.

All the issues discussed before were summarized on a last day. The questions started with theory and each participant had to justify them through practical examples. The questions were of various kinds and each question included whole thematic material. Time for doing the assignment was 20 minutes.

What has the training given to me? – It was new for me. I understood distinctions between social and profitable businesses, got plenty of interesting information, which I may lately use in practice."



# VOCATIONAL COURSES FOR POTI

Working area of the Fund of Women Entrepreneurs is expanding. This time vocational courses are opened for the IDP women in Poti, who are rendered with the opportunity to study English and computers free of charge.

As Rusiko Jguburia, a English language teacher mentioned IDP women were not indulged with this type of service before, since there were very few non-governmental organizations operating in Poti. Number of applicants was great as it was expected but preferences were given to the girls who already had basic knowledge of the language, as for the rest they would be able to take course next year. A course lasts three months, three times a week, for two hours.

The manuals are brought by the students themselves as for the additional information, they receive them in form of handouts.

My goal is to teach them to speak and write in English. During the classes they read texts and write compositions. Major part of the course is dedicated to grammar and theoretical issues.

It was a little difficult for the beginning as the group was big with various categories of people. But when you see that group learns materials given by you easily and is motivated – working with them becomes more interesting.

Majority of the students are very motivated and assume that nowadays knowledge of English language is crucial for working in any sphere.

Eka Kutsia – philologist by profession, assumes that at the end of the three month period, i.e. at the end of the course, she will be able to communicate in English. “Fund of Women Entrepreneurs provided us with the possibility to take the course free of charge, which is a big relief for us; there is a good working atmosphere during the classes and we work with great pleasure.”

Nana Tskhomaria, a lawyer, studies English with great interest as she is sure that knowledge of the language in the sphere of her occupation would be significant advantage for her.

## **COURSE IN COMPUTERS**

“Opening of the computer courses was very important, as working in every sphere was related

to ability of working on a computer” – says instructor Petre Surmava, who teaches Ms Office programs.

One course lasts for three months, three times a week, duration one hour.

The instructor thinks that the students take their assignments with great responsibility, listen to every remark or directions carefully, thus working with them has become quite easy.

“In the beginning it was a little bit difficult as I lacked this type of experience. But when the willingness to attain as much as possible comes from the students, working with them becomes easy.”

People of various professions attend the courses, lawyers, teachers, nurses ... Majority of them worked with the computer for the first time, though this has never impeded to the working process. Participants assume that they will use the received knowledge in their future activities.

Maka Ghvinjilia: “I am a housewife and always wanted to study working on computer, but everything was connected to finances; Fund of Women Entrepreneurs made it available. I am satisfied with myself, our teacher is very good and this simplified process of studying.”

## **MIRANDA GVANTSELADZE**



# **LAWYER LISTENS**

Prepared by a lawyer  
**TAMAR PACHULIA**



**1. Does an individual entrepreneur, who is an IDP, have any preferential regarding income tax?**

- In accordance with the Article 168 of the Tax Code of Georgia, status of IDP is not enough to have a preferential on income tax accordingly to the legislation.

**2. I am a single mother and work in an organization. Do I have preferential on salary taxing?**

- In accordance with the article 168 of the Tax Code of Georgia, in such case you have a preferential and will not be taxed if your taxed income (in your case salary) during the calendar year does not exceed 3000 Georgian Lari.

**3. I am an IDP. Does a status of IDP free from paying court duty for bringing a legal sue?**

- Unfortunately, current legislation does not envisage this type of preferential. If there are no other circumstances, prescribed by article 46 of Civil Procedure Code and article 5 of the law on state duties.

**4. I want to create a LTD. Can one person establish a LTD?**

- Even one person may establish the Limited Liability Company.

**5. May the founder and director be the same person in this case?**

- Yes, it is allowed in accordance with the current legislation.

პროექტის დირექტორი:  
**მერი გელაშვილი**

პროექტის კონსულტანტი:  
**ალლა გამახარია**

კოორდინატორი:  
**მირანდა გვანცელაძე**

პროექტის ასისტენტები:  
**დიანა ყურაშვილი**  
**თემურ გამახარია**  
**ლელა ჯალაღონია**

რედაქტორი: **ხათუნა გოგუა**

ინგლისურ ვერსიაზე მუშაობდა:  
**სალომე ლომაძე**

Project director  
**Meri Gelashvili**

Project consultant  
**Alla Gamaxaria**

Project coordinator  
**Miranda Gvantseladze**

Project assistants  
**Diana Kurashvili**  
**Lela Jalagonia**  
**Temur Gamaxaria**

Editor: **Xatuna Gogua**

Responsible for English version:  
**Salome Lomadze**



მისამართი: ქ. ქუთაისი, მგალობლიშვილის 6  
ტელ: 7 29 02 ფაქსი: 7 13 68  
ელფოსტა: [meri\\_gelashvili@yahoo.com](mailto:meri_gelashvili@yahoo.com)  
ვებ-გვერდი: [www.fwe.ge](http://www.fwe.ge)

**Address: 6, Mgaloblishvili, Kutaisi**  
**Tel: 7 29 02 Fax: 7 13 68**  
**E-mail: [meri\\_gelashvili@yahoo.com](mailto:meri_gelashvili@yahoo.com)**  
**Web-site: [www.fwe.ge](http://www.fwe.ge)**